

הדברת עש החרוב 2018

ראובן בירגר-מרכז חקלאי העמק, אילן סדור- שקדי הגלבע, אופיר יואל- אדמה אגן, ניזאר עבד אל האדי- גדות אגרו, ישי רימון- תפזול.

עש החרוב (*Myelois ceratonia*) הינו מזיק חשוב בשקד וגורם מידי שנה לנזק בפרי הגורם להפסד כלכלי ניכר למגדלי השקדים. הטיפולים המקובלים כיום אינם פותרים את הבעיה בשלמותה ומחייבים טיפולים נוספים. כדי לנסות ולשלב תכשירים וטיפולים הנהוגים ממילא במטע השקדים הוצב ניסוי לבחינת התכשירים.

הניסוי הוצב במטע השקדים בקיבוץ בית אלפא בחלקה מהזן אום אל פחם הרגיש מאוד לנזקי העש. החלקה מנטיעת 2007 מרווחי נטיעה 7X6, השקיה בטפטוף, שהייתה נגועה קשה בעש בשנה שחלפה. הניסוי הוצב במתכונת בלוקים באקראי 4 חזרות לטיפול כאשר עץ מרכזי נספר ולצידו 2 עצי גבול.

הטיפולים שנבדקו :

תכשיר	ריכוז ב%	חברה משווקת
גריזלי מקס	0.2	אדמה אגן
גריזלי מקס	0.4	אדמה אגן
אטלס	0.075	תפזול
אקזיט	0.08	תפזול
דסיס	0.1	אגרו מרחב
קורגן	0.02	אגרו מרחב
קורגן+דסיס	0.02+0.1	אגרו מרחב
ביקורת		

הריסוסים בוצעו במרסס רובים בלחץ גבוה 5 ליטר לעץ ובוצעו בתאריכים : 23/4/18, 27/5/18, 17/6/18 וב 2/7/18 (ב2 הטיפולים הראשונים, שולבו תכשירים כנגד חילדון), לפי מעקב לכידות במלכודות ניטור עם פרומון נקבי. ספירת הנגיעות נעשתה ב- 15/7/18 (לקראת אסיף החלקה) ונספרו 100 פירות אקראיים לחזרה ובסה"כ 400 לטיפול.

התוצאות שנתקבלו עברו מבחן סטטיסטי בתכנת JUMP לפי סטודנט T ברמת מובהקות : $\alpha = 0.05$

תוצאות : התוצאות מובאות בטבלה מס' 2, למרות שבספירות נבדקו הרבה מאוד פרמטרים אנו מביאים את עיקרי התוצאות בפרמטרים של הנגיעות בתוך הפרי מעש החרוב ומעש המשמש.

טבלה מס' 2 : הנגיעות בפרי מעש החרוב ומעש המשמש (אנרסיה), באחוזים, בית אלפא -15.7.18

זחלי אנרסיה	נזק בשומר	נזק בגלעין	טיפול
1.25 א	4 ג	0.5 ב	גריזלי מקס 0.2
0.25 א	3 ג	1.25 ב	גריזלי מקס 0.4
0.75 א	2.5 ג	0.25 ב	קורגן
0.75 א	4.25 ג	אב 0.75	דסיס 0.1%
0.5 א	1.5 ג	0.25 ב	דסיס + קורגן
1 א	4 ג	0.5 ב	אקזיט
0.5 א	8.5 ב	3.75 א	אטלס
3.75 ב	13.75 א	2.75 אב	ביקורת

*נתון עם אותיות שונות נבדל במובהק לפי סטודנט T ברמה של 95%.

דיון : מעיון בטבלה ניתן לראות כי פוטנציאל הנזק בשומר וכן מספר זחלי האנרסיה שנמצאו בביקורות, היה משמעותי.

הנגיעות המספרית הנמוכה ביותר מנזקי עש החרוב בגלעין היתה בטיפולים קורגן ודסיס + קורגן. גם הטיפולים אקזיט וגריזלי מקס נתנו תוצאה נמוכה מספרית מהביקורת ושאינה נבדלת בצורה מובהקת מטיפולים אלו. למעשה הטיפולים כולם (מלבד האטלס בריכוז 0.075%) לא נבדלו מהביקורת אך למעט הדסיס נבדלו במובהק מהאטלס (שמספרית נתן תוצאה נחותה יותר גם מהביקורת).

מבחינת נזק בשומר-כל הטיפולים נתנו הפחתה מובהקת מהביקורת כאשר האטלס עשה זאת בצורה מעט פחות טובה בהשוואה לשאר הטיפולים.

אם נתייחס לנוכחות זחלי אנרסיה כל התכשירים נתנו הדברה מובהקת יחסית להיקש.

באופן כללי לא מצאנו זחלי עש החרוב בביקורות אך כן ייחסנו את נזקי הכרסומים בגלעין, אליו. לפי הנסיון בשטח, מקובל לייחס את הנזק החיצוני, בשומר, לעש המשמש (אנרסיה) בלבד. ואת הנזק הפנימי בגלעין, לעש החרוב ולאנרסיה.

כדאי לחזור על הניסוי בעונה הבאה וכן לבדוק נושא של ממשק שונה (תזמון מועד ריסוסים).

תודות- לאנשי החברות השונות שסייעו ביישומים ובספירת הממצאים.

